

Súd: Okresný súd Levice
Spisová značka: 10P/160/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 4323203322
Dátum vydania rozhodnutia: 22. 02. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Jana Kosorínová
ECLI: ECLI:SK:OSLV:2024:4323203322.5

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Levice sudkyňou Mgr. Janou Kosorínovou vo veci starostlivosti o maloleté dieťa: A. B., nar. XX.XX.XXXX, bytom u matky, v konaní zastúpené Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Levice, z rodičov: A. C., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom B. XXX a D. B., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom E. XX/X, F. G., t. č. ÚVTOS Želiezovce, na návrh matky, o úprave výkonu rodičovských práv a povinností k maloletému dieťaťu, takto

rozhodol:

- Mal. A. B., nar. XX.XX.XXXX sa z v e r u j e do osobnej starostlivosti matke.
- Obaja rodičia sú o p r á v n e n í mal. dieťa zastupovať a spravovať jeho majetok.
- Otec je p o v i n n ý prispievať na výživu mal. dieťaťa sumou 100,- eur mesačne, ktoré výživné je povinný platiť vždy do 15-teho dňa toho-ktorého mesiaca vopred, k rukám matky, počnúc dňom 27.09.2023.
- Zaostalé výživné za obdobie od 27.09.2023 do 22.02.2024 vo výške 439,45 eur je otec p o v i n n ý zaplatiť do 90-tich dní odo dňa právoplatnosti tohto rozsudku.
- Žiaden z účastníkov n e m á nárok na náhradu trov konania.
2 10P/160/2023

odôvodnenie:

1. Matka sa podaným návrhom domáhala úpravy práv a povinností rodičov k mal. A. dôvodiac tým, že s otcom maloletej nežije od roku 2021, nakoľko bol vzatý do VTOS z dôvodu užívania návykových a psychotropných látok. Maloleté dieťa navrhla zveriť do svojej starostlivosti a zo strany otca určiť výživné podľa uváženia súdu. Na pojednávaní uviedla, že s otcom mal. dieťaťa prerušili spolužitie v apríli 2022, vtedy bol vzatý do väzby. Podala na neho trestné oznámenie, lebo užíval drogy a bol agresívny. Medzičasom bol už aj odsúdený. Z výkonu trestu zvykne zavolať, informuje sa ohľadne detí, nakoľko aj jej mladšie mal. dieťa D., nar. XX.XX.XXXX je jeho syn, avšak ohľadne tohto dieťaťa len prebieha konanie o určenie otcovstva. Uviedla, že odkedy si podala návrh, tak jej zasielajú z výkonu trestu výživné v rôznych sumách. V októbri zaslali 7,19 eur, v novembri 23,88 eur, v decembri 22,47 eur, a v januári 2024 17,- eur. Žije v spoločnej domácnosti s rodičmi a bratom, pričom len otec má príjem. Bývajú v podnájme, kde platia nájomné 150 eur, za energie 150 eur, vodu 30 eur a internet 20 eur. Do decembra poberala rodičovský príspevok 345,20 eur a rodinné prídavky 120 eur. V tom čase prispievala rodičom na náklady 100 eur mesačne. Poukázala na to, že maloletá je prihlásená do MŠ, do ktorej spočiatku chodila, avšak v decembri ani v januári nemala financie na zaplatenie stravného a školeného, takže zostali spolu doma. Odhaduje, že mesačne na stravu pre dcéru dá 100 eur, na ošatenie a hygienu okolo 1 000,- eur ročne. Pokiaľ by mala dcére zaplatiť škôlku, nemala by už financie pre mladšie dieťa,

ktoré napr. stále potrebuje plienky. Matka majetok nevlastní. V čase, keď ešte žila s otcom v spoločnej domácnosti, zvykol chodiť na fušky, robiť murárske práce, ale nebol riadne zamestnaný. Pokiaľ chodil pracovať, vedel zarobiť aj 50 eur za deň, avšak nepracoval každý deň. Matka od januára poberá len rodinné prídavky, zatiaľ nepožiadala o dávku v hmotnej núdzi, lebo nevedela, že má na to nárok. Uviedla, že nie je v evidencii nezamestnaných, hľadá si prácu. Navrhuje aspoň 100 eur výživné zo strany otca.

2. Súd rozhodol v neprítomnosti otca, ktorý vykonáva trest odňatia slobody. K veci sa písomne nevyjadril a nežiadal o zabezpečenie prítomnosti na pojednávaní.

3. Kolízny opatrovník navrhol podanému návrhu vyhovieť a zo strany otca určiť výživné v sume 50,- eur mesačne. Uviedol, že šetrením rodinných pomerov neboli zistené žiadne nedostatky, bytové pomery sú vyhovujúce, starostlivosť o maloletú je zabezpečovaná na požadovanej úrovni. Otec je s mal. dieťaťom v telefonickom kontakte, podľa matky má vytvorený dobrý vzťah k maloletej.

4. Dokazovaním zistil súd tento skutkový stav:

Maloleté dieťa sa narodilo z mimomanželského pomeru. Rodičia dieťaťa spolužitie prerušili v r. 2022, keď otec dieťaťa nastúpil do výkonu trestu.

4.1. Z lustrácie otca v registri Zboru väzenskej a justičnej stráže má súd preukázané, že otec je vo výkone trestu odňatia slobody od 28.10.2022 do 28.10.2029, z ktorého dôkazu je zrejmé, že otec nemôže z dôvodu výkonu trestu odňatia slobody do októbra 2029 vykonávať osobnú starostlivosť o maloleté dieťa.

4.2. Matka je nezamestnaná. Poberá prídavky na deti vo výške 120,- eur mesačne a od 01.02.2021 poberala rodičovský príspevok vo výške 345,20 eur mesačne. Má tiež vyživovaciu povinnosť k mal. D., nar. XX.XX.XXXX, ku ktorému nie je uznané otcovstvo.

4.3. Otec maloletej je v súčasnosti vo výkone trestu, kde je pracovne zaradený od 05.09.2023. Inú vyživovaciu povinnosť nemá. Jeho priemerný čistý mesačný príjem dosahuje výšku 44,87 eur mesačne.

4.4. Maloletá A. navštevuje materskú školu, avšak nepravidelne, nakoľko podľa vyjadrenia matky, nemala finančné prostriedky na zaplatenie stravného a školného. Poplatok za stravu je 1,90 eur za deň a rodičovský príspevok je 3,50 eur mesačne. Matka je nezamestnaná, nie je evidovaná na úrade práce. S maloletou býva v podnájme v spoločnej domácnosti s rodičmi a bratom. Od januára 2024 matka poberá už len rodinné prídavky vo výške 120,- eur mesačne. Náklady má aj v súvislosti s ošatením, hygienou a stravou pre maloletú, ktoré vyčísli na sumu 83,33 eur (ošatenie a hygiena ročne cca 1 000,- eur).

5. Podľa § 28 ods. 1 Zákona o rodine, súčasťou rodičovských práv a povinností sú najmä

a) sústavná a dôsledná starostlivosť o výchovu, zdravie, výživu a všestranný vývin maloletého dieťaťa,

b) zastupovanie maloletého dieťaťa,

c) správa majetku maloletého dieťaťa.

6. Podľa § 28 ods. 2 Zákona o rodine, rodičovské práva a povinnosti majú obaja rodičia. Pri ich výkone sú povinní chrániť záujmy maloletého dieťaťa.

7. Podľa § 36 ods. 1 Zákona o rodine, rodičia maloletého dieťaťa, ktorí spolu nežijú, môžu sa kedykoľvek dohodnúť o úprave výkonu ich rodičovských práv a povinností. Ak sa nedohodnú, súd môže aj bez návrhu upraviť výkon ich rodičovských práv a povinností, najmä určí, ktorému z rodičov zverí maloleté dieťa do osobnej starostlivosti. Ak je to potrebné v záujme maloletého dieťaťa a ak to vyžadujú pomery v rodine, súd môže upraviť styk dieťaťa aj s blízkymi osobami.6) Ustanovenia § 24, § 25 a 26 sa použijú primerane.

8. Podľa § 62 ods. 1 Zákona o rodine, plnenie vyživovacej povinnosti rodičov k deťom je ich zákonná povinnosť, ktorá trvá do času, kým deti nie sú schopné samé sa živiť.

9. Podľa § 62 ods. 2 Zákona o rodine, obaja rodičia prispievajú na výživu svojich detí podľa svojich schopností, možností a majetkových pomerov. Dieťa má právo podieľať sa na životnej úrovni rodičov.

10. Podľa § 62 ods. 3 Zákona o rodine, každý rodič bez ohľadu na svoje schopnosti, možnosti a majetkové pomery je povinný plniť svoju vyživovaciu povinnosť v minimálnom rozsahu vo výške 30 % zo sumy životného minima na nezaopatrené neploleté dieťa alebo na nezaopatrené dieťa podľa osobitného zákona.

11. Podľa § 62 ods. 4 Zákona o rodine, pri určení rozsahu vyživovacej povinnosti súd prihliada na to, ktorý z rodičov a v akej miere sa o dieťa osobne stará. Ak rodičia žijú spolu, prihliadne súd aj na starostlivosť rodičov o domácnosť.

12. Podľa § 62 ods. 5 Zákona o rodine, výživné má prednosť pred inými výdavkami rodičov. Pri skúmaní schopností, možností a majetkových pomerov povinného rodiča súd neberie do úvahy výdavky povinného rodiča, ktoré nie je nevyhnutné vynaložiť.

13. Podľa § 75 ods. 1 Zákona o rodine, pri určení výživného prihliadne súd na odôvodnené potreby oprávneného, ako aj na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného. Na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného prihliadne súd aj vtedy, ak sa povinný vzdá bez dôležitého dôvodu výhodnejšieho zamestnania, zárobku, majetkového prospechu; rovnako prihliadne aj na neprimerané majetkové riziká, ktoré povinný na seba berie.

14. Podľa § 77 ods. 1 Zákona o rodine, právo na výživné sa nepremlčuje. Možno ho však priznať len odo dňa začatia súdneho konania. Výživné pre maloleté dieťa možno priznať najdlhšie na dobu troch rokov späťne odo dňa začatia konania, ak sú na to dôvody hodné osobitného zreteľa.

15. Z vykonaného dokazovania mal súd preukázané, že matka návrh na úpravu výkonu rodičovských práv a povinností podala dôvodne, nakoľko s otcom maloletého dieťaťa spolu nežijú a otec na výživu maloletého dieťaťa neprispieva dobrovoľne. S poukazom na návrh matky a súhlasné stanovisko kolízneho opatrovníka, súd maloletú A. zveril do osobnej starostlivosti matke, keď i zo šetrenia rodinných pomerov bolo preukázané, že starostlivosť o maloleté dieťa zabezpečuje na požadovanej úrovni. Výrokom II. rozsudku súd určil, že obaja rodičia sú oprávnení maloleté dieťa zastupovať a spravovať jeho majetok, nakoľko obaja sú naďalej nositeľmi rodičovských práv a povinností v celom rozsahu.

16. Nárok na výživné a vyživovacia povinnosť sú založené priamo v zákone. To znamená, že k vzniku vyživovacej povinnosti postačí, aby tu existovali podmienky, ktoré zákon stanoví bez toho, aby k tomu museli pristúpiť akékoľvek ďalšie právne skutočnosti. Výživné, i keď je samostatným nárokom, má úzky vzťah k inštitútom rodinného práva. Platí to najmä o ustanoveniach o výchove maloletých detí, keďže povinnosť rodičov zaistiť ich riadnu výchovu a výživu je potrebné chápať komplexne. Súd poukazuje na to, že povinnosťou oboch rodičov je venovať všetky sily na dôsledné zabezpečenie výživy detí v záujme ich riadneho náležitého telesného a duševného vývoja, za ktorým účelom má povinnosť každý z rodičov vyvinúť všetko úsilie na to, aby zaobstaral prostriedky pre svoje deti.

16.1. Základnými pravidlami pri určovaní výšky výživného sú jednak odôvodnené potreby oprávneného, ako i schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného. Oprávnené potreby nezahŕňajú iba stravovanie, ale súd dané širšie – potrebami bytovými, odevnými, zdravotnými či kultúrnymi. Závisia najmä od veku, zdravotného stavu. Na strane povinného súd prihliada na jeho schopnosti, teda faktické príjmy, ktoré dosahuje v čase súdneho konania, ale aj na potencionálne príjmy, teda nie len to čo povinný skutočne zarobí, ale aj to, čo je objektívne možné, aby zarobil s ohľadom na svoj vek, zdravotný stav, kvalifikáciu, odbornosť, vedomosti, zručnosti, pracovné skúsenosti a pod. Skúma tiež majetkové pomery, ktoré posudzuje komplexne, okruh osôb, ktorým je povinný poskytovať výživné, zárobkové možnosti podľa príjmov z obdobia pred stratou zamestnania, ak sa preukáže, že sa povinný vzdal bez vážneho dôvodu výhodnejšieho zamestnania alebo zárobku.

16.2. Pri určení výšky výživného súd vychádzal z schopností, možností a majetkových pomerov oboch rodičov, prihliadol na to kto z rodičov a v akej miere sa o maloleté dieťa osobne stará, ako aj z odôvodnených potrieb maloletého dieťaťa. Odôvodnené potreby

dieťaťa sú ovplyvňované schopnosťami a možnosťami rodičov. Ak sú reálne možnosti rodičov obmedzené, sú odôvodnenými len bežné potreby dieťaťa, ktoré nepresahujú mieru nevyhnutných potrieb pre život človeka. Ak sú však reálne možnosti a schopnosti rodičov väčšie, odôvodnenými sú aj ďalšie potreby dieťaťa, ktoré síce nie sú nevyhnutné, ale sú prospešné pre všestranný vývoj dieťaťa. V zmysle vyčíslenia matky, náklady podľa jej vyjadrenia pre maloletú na ošatenie a hygienu predstavujú mesačne 83,33 eur. I keď iné náklady matka nevyčísliła, súd uvádza, že odôvodnenými nákladmi na stravovanie pre mal. dieťa mesačne je suma cca 150,- eur a náklady so zdravotným stavom (doplatky za ošetrovanie pri bežných ochoreniach dieťaťa) cca 10,- eur mesačne. Teda súd má za to, že nákladné odôvodnené potreby maloletej mesačne dosahujú výšku 243,33 eur. Tieto sú sčasti pokryté rodinnými prídavkami, ktoré sú pre maloletú vo výške 60,- eur mesačne vyplácané do rúk matky. Rodičia maloletej z uvedeného dôvodu sú povinní pokryť mesačné nevyhnutné náklady pre svoje dieťa vo výške 183,33 eur.

17. Keďže súd rozhodol o zverení maloletého dieťaťa do osobnej starostlivosti matky, bolo povinnosťou súdu určiť výživné zo strany otca ako povinného rodiča. Súd je názoru, že je v možnostiach a schopnostiach otca prispievať na výživu mal. A. sumou 100,- eur mesačne, ktorá zodpovedá odôvodneným potrebám maloletého dieťaťa a je primeraná možnostiam a schopnostiam otca mal. dieťaťa, ktorý nemá inú vyživovaciu povinnosť. Pri určení výživného súd nevychádzal zo súčasného reálneho príjmu otca, ktorý dosahuje vo výkone trestu odňatia slobody, ale z príjmu, ktorý by mohol dosahovať aspoň vo výške minimálnej mzdy v SR za r. 2024, t.j. 750,- eur mesačne / brutto, pokiaľ by sa

nebol dopustil úmyselnej trestnej činnosti (čl. 21). Skutočnosť, že otec bol odsúdený na nepodmienečný výkon trestu odňatia slobody, nemôže byť na úkor výživy jeho maloletej dcéry. Samozrejme i matka maloletej má k svojmu dieťaťu vyživovaciu povinnosť, avšak túto sčasti vyvažuje výkonom osobnej starostlivosti o mal. dcéru. Pri učení výživného prihliadol súd i na to, že matka má ďalšiu vyživovaciu povinnosť.

18. V súlade s § 77 ods. 1 Zákona o rodine, súd určil výživné odo dňa začatia konania, t. j. 27.09.2023 (deň doručenia návrhu súdu). Od tohto obdobia otec prispel na výživu maloletého dieťaťa spolu sumou 70,54 eur, čo vyplýva z rozúčtovania pracovnej odmeny odsúdeného (vykonané zrážky - 10/2023 v sume 7,19 eur, 11/2023 v sume 23,88 eur, 12/2023 v sume 22,47 eur a podľa výpovedi matky za 1/2024 v sume 17 eur), pričom otec nepreukázal, že by okrem uvedeného prispel na výživu svojho dieťaťa iným spôsobom, resp. vo vyššej výške. Ku dňu rozhodnutia súdu otcovi pri započítaní výživného, ktoré uhradil, t. j. 70,54 eur vznikla zaostalosť vo výške 439,45 eur (za september 100,- eur : 30 dní = 3,33 eur x 3 dni + 5 mesiacov x 100,- eur – 70,54 eur), ktorú je povinný zaplatiť do 90-tich dní odo dňa právoplatnosti tohto rozsudku.

19. O náhrade trov konania rozhodol súd v súlade s § 52 Civilného mimosporového poriadku tak, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu možno podať odvolanie v lehote 15 dní od doručenia rozhodnutia na súde, proti ktorého rozhodnutiu smeruje. V odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh).

Ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľný exekučný titul, môže oprávnený podať návrh na nariadenie výkonu rozhodnutia podľa Civilného mimosporového poriadku (ďalej len „CMP“) (iná ako peňažná povinnosť týkajúca sa maloletého, resp. podľa osobitného zákona (exekučný poriadok). Rozsudok v časti výživného je vykonateľný doručením (§ 44 CMP).